

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

УТВЪРЖДАВАМ:/П/.....

МАРИО ТОДОРОВ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

СТРАТЕГИЯ НА ОБЛАСТ
ПЛЕВЕН ЗА РАВЕНСТВО,
ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ
НА РОМИТЕ

(2021 – 2030)

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	3 стр.
II.	Анализ на ситуацията в област Плевен	4 стр.
	<i>Анализ на състоянието на ромската общност по сектори:</i>	4 стр.
	<i>Образование</i>	4 стр.
	<i>Здравеопазване</i>	11 стр.
	<i>Жилищни условия</i>	13 стр.
	<i>Заетост</i>	13 стр.
	<i>Върховенство на закона и недискриминация</i>	14 стр.
	<i>Култура и медии</i>	17 стр.
III.	Визия	21 стр.
IV.	Стратегическа цел	21 стр.
V.	Водещи принципи и хоризонтални аспекти при изпълнението	21 стр.
	<i>Принципи</i>	21 стр.
	<i>Хоризонтални аспекти</i>	22 стр.
	<i>Цели на областното планиране</i>	23 стр.
VI.	Приоритети:	23 стр.
	<i>Образование</i>	23 стр.
	<i>Здравеопазване</i>	25 стр.
	<i>Жилищни условия</i>	27 стр.
	<i>Заетост</i>	28 стр.
	<i>Върховенство на закона и недискриминация</i>	29 стр.
	<i>Култура и медии</i>	30 стр.
VII.	Институционална рамка и структури	31 стр.
VIII.	Заклучение	32 стр.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията на област Плевен за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), наричана по-нататък Стратегията, е документ, задаващ насоките за изпълнение на политиките за социално-икономическо приобщаване и участие на ромите. Тя е приета в изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030).

Задълбочаването на бедността и социалното изключване са основание за засилване на мерките за преодоляване на предизвикателствата, пред които са изправени все още редица граждани в уязвимо положение, включително и тези от ромската общност.

В настоящия документ терминът „роми“ се използва като общ термин. Той включва групи от хора, които имат повече или по-малко сходни, но не едни и същи културни и социални характеристики. Самоопределянето им също може да бъде различно. Стратегията прилага общ и целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход и не изключва оказването на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи. Чрез нея се отчитат научените уроци и надгражда постигнатото в периода на изпълнение на Стратегия на област Плевен за интегриране на ромите (2013-2020).

Стратегията на област Плевен за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), се вписва в контекста на развитието на европейските интеграционни и приобщаващи политики, като отчита и насоките, дадени в Съобщението на Европейската комисия до Европейския Парламент и Съвета от 7 октомври 2020 „Съюз на равенството: Стратегическа рамка на Европейския съюз за ромите за равенство, включване и участие“, както и анексите към него „Насоки за планиране и прилагане на националните ромски стратегически рамки“ и „Портфолио от показатели“. Стратегията ще допринесе за изпълнението на Плана за действие на ЕС за борба с расизма (2021-2025) и Европейския стълб на социалните права.

Направеният анализ на факторите, предизвикателствата, както и на възприетите подходи и мерки за тяхното адресиране за периода на изпълнение на предходната стратегия до 2020 г. показва, че не е постигната амбицията да се сложи край на изключването на ромите, но същевременно отчита положителни резултати и първоначална промяна в тенденциите.

Пандемията от COVID-19 засили уязвимостта на изолирани и маргинализирани ромски общности и показва спешната нужда от по-ефективен и всеобхватен политически отговор на национално и европейско ниво. Стратегията потвърждава дългосрочния ангажимент на държавата за сътрудничество с всички заинтересовани страни за справяне със съществуващите проблеми и предизвикателства пред ромите, за които има риск да се влошат от въздействието на пандемията от COVID-19.

Стратегията съдържа визия, цели и приоритети за утвърждаване на интегриран подход при провеждане на политиките за приобщаване и участие на ромите; допринася за постигане на съответствие и взаимно допълване между секторните политики и стратегии които спомагат за насърчаване равнопоставеността, приобщаването и участието.

За постигане на дългосрочната цел за осигуряване на ефективно равенство и намаляване на различията между ромите и останалата част на населението, в Стратегията са заложили три хоризонтални цели в областта на равенството, приобщаването и участието и четири секторни цели в областта на образованието, здравеопазването, жилищните условия и заетостта.

Стратегията се вписва в контекста на развитието на европейските политики в областта на интеграцията на ромската общност, като отчита насоките, дадени в директиви, препоръки, резолюции, съобщения, заключения и други документи на Европейския съюз.

Основен принцип при разработването на Стратегията е партньорството и широките консултации с всички заинтересовани страни. Тяхното участие във всеки етап от процеса на подготовка на документа е в стремеж за отразяване на реалните нужди и значими проблеми на общността, имащи пряко отношение към социално-икономическото развитие на страната, както и обхващане на всички възможни решения.

Настоящият документ се приема за период до 2030 г. включително.

След 2030 година Стратегията ще може да бъде продължена, допълнена или изменена, в зависимост от постигнатите резултати, съществуващите политически, социални и икономически реалности и нови предизвикателства.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

Продължава тенденцията част от хората, които околното население назовава като „роми“ или „цигани“ да се самоопределят като българи, турци, румънци и др., което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Анализ на състоянието на ромската общност по сектори:

❖ Образование

На територията на област Плевен през учебна 2019-2020 година функционират 190 образователни институции, като от тях:

- 76 детски градини,
- 105 училища;
- 5 Центъра за подкрепа за личностно развитие;
- 2 Центъра за социална образователна подкрепа;
- 1 Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и
- 1 Общоградско ученическо общежитие.

Видовете училища в региона според чл.37 от ЗПУО са 2 специализирани (*НУИ „Панайот Пипков“ Плевен, към МК и Спортно училище „Георги Бенковски“ Плевен, към ММС*), 1 специално (*ВУИ „Христо Ботев“ с. Подем*) и 102 неспециализирани училища.

Съгласно чл. 38 от ЗПУО неспециализираните училища в Плевенска област са:

- Начални – 10 училища;
- Основни – 45;
- Средни – 19;
- Профилирани гимназии – 2;
- Професионални гимназии – 22;
- Обединени училища – 4.

Според начина на финансиране институциите се разделят на:

- Държавни - 15 училища и 3 центъра за подкрепа за личностно развитие;
- Общински - 90 училища, 76 детски градини и 6 център за подкрепа за личностно развитие.

Професионална подготовка се осъществява в 36 училища в областта.

Иновативни училища за учебната 2019/2020 година са определени 14 училища:

- 2 начални училища;
- 5 основни училища;
- 1 средно училище;
- 2 профилирани гимназии;
- 4 професионални гимназии.

Средищните училища в областта са 23, а средищните детски градини - 8.

Защитените училища са две, намиращи се на територията на община Никопол.

I. Брой деца по общини за област Плевен, подлежащи на записване в първи клас за учебната 2020/2021 година и брой на записаните ученици в първи клас за учебната 2020/2021 година, по общини за област Плевен:

Община	Брой подлежащи за записване в първи клас	Брой първокласници записани към 15.09.2020 г.
Белене	32	35
Гулянци	48	54
Долна Митрополия	85	103
Долни Дъбник	61	84
Искър	38	44
Кнежа	97	108
Левски	106	119
Никопол	49	50
Плевен	895	991
Пордим	35	48
Червен бряг	172	201
Общ брой първокласници септември учебна 2020/2021 г.	1618	1837

(Таблица 1 - по данни на РУО – Плевен)

II. Брой на учениците, отпаднали за изминалата 2019/2020 година по общини и по класове:

По информация от училищата за учебната 2019/2020 г. в област Плевен броят на отписаните ученици за областта е 72, като 48 от тях са поради натрупан голям брой отсъствия, а 24 са поради социални и семейни причини.

Община	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас	VIII клас	IX клас	X клас	XI клас	XII клас
--------	--------	---------	----------	---------	--------	---------	----------	-----------	---------	--------	---------	----------

Белене	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Гулянци	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Долна Митрополия	1	0	0	0	0	0	1	0	4	3	1	0
Долни Дъбник	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Искър	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кнежа	1	1	2	3	0	0	1	4	0	0	0	0
Левски	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0	0	0
Никопол	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0
Плевен	0	2	0	1	0	6	4	4	1	8	1	0
Пордим	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0
Червен бряг	0	0	0	0	0	1	1	3	0	1	0	0
Общо за областта:	2	3	2	4	0	8	12	13	7	16	5	0

(Таблица 2 - по данни на РУО – Плевен)

III. Брой ученици, реинтегрирани в училище за учебната 2019/2020 г.

Община	Брой ученици, реинтегрирани в училищата	Брой ученици, завърнали се от чужбина, без да са се обучавали в страната на пребиваване
Белене	0	0
Гулянци	0	6
Долна Митрополия	6	2
Долни Дъбник	1	7
Искър	0	2
Кнежа	3	6
Левски	5	10
Никопол	0	1
Плевен	8	15
Пордим	0	3
Червен бряг	4	29
	27	81

(Таблица 3 - по данни на РУО – Плевен)

IV. Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система (2019/2020 г.):

- ✓ Прилагане на цялостна стратегия за превенция на отпадането на деца и ученици от образователната система и за реинтеграция на вече отпаднали от училище;
- ✓ Подпомагане равния достъп до качествено образование и по-пълно обхващане на учениците в училищното образование;
- ✓ Създаване на условия за всички деца и ученици роми, живеещи в места с етнически смесено население, да се обучават и възпитават в етнически смесени групи в класове в училищата;

- ✓ Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище;
- ✓ Създаване на подходящи учебни условия за реинтегриране в образователната система на ученици, преждевременно напуснали училище;
- ✓ Повишаване мотивацията за учене, чрез дейности за развитие на знания, умения и компетентности;
- ✓ Включване на ученици в целодневна организация на учебния ден;
- ✓ Осигуряване на обща подкрепа за личностното развитие на всички ученици от образователните институции;
- ✓ Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности и подкрепа за личностното развитие на децата и учениците;
- ✓ Осигуряване на условия за компенсиране на образователни пропуски при усвояването на учебното съдържание; допълнително обучение по български език за децата, за които българския език не е майчин;
- ✓ Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения;
- ✓ Предоставяне на безплатен транспорт за осигуряване на свободен достъп до училищната база;
- ✓ Насърчаване на ромските деца да продължат образованието си и след навършване на задължителна училищна възраст;
- ✓ Организиране на професионално и кариерно консултиране и ориентиране на учениците от ромски произход;
- ✓ Формиране на социални и здравни умения за избягване на рисковете (*наркоманиа, проституция, трафик и др.*). Изпълнение на програми за превенция на трафик и сексуално насилие сред ромската общност, във връзка с ранните бракове;
- ✓ Работа с родителите, принадлежащи към ромската общност, за разясняване на взаимните ползи от образователната интеграция на ромските деца. Привличане на ромските родители в образователния процес и към активно участие в училищния живот. Налагане на образованието като семейна ценност;
- ✓ Създаване на подходяща среда за формиране и развитие на личностни качества и социална компетентност на учениците с подкрепата на родителите;
- ✓ Взаимна подкрепа между училище и родители за постигане на положителни резултати във възпитанието и образованието на учениците и за намаляване на риска от преждевременно напускане на ученици от образователната система;
- ✓ Подпомагане на училищата от образователни медиатори за повишаване на качеството и обхвата на предучилищното и училищното образование;
- ✓ Осъществяване на връзка с държавни и неправителствени организации, имащи отношения към работата с деца, Служби за социално подпомагане, отдел „Закрила на детето”, Кметства по населени места, ДПС към РУ на МВР и др.;
- ✓ Прилагане на междуинституционални мерки и действия по Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- ✓ Участие в проекти и програми за работа с деца и ученици, застрашени от отпадане, включване на децата и учениците в извънкласни и извънучилищни форми.

На територията на област Плевен работят – 18 бр. образователни медиатори, съответно в общините Искър (1 бр.), Гулянци (3 бр.), Долна Митрополия – (4 бр.), Левски (4 бр.) и Плевен (6 бр.).

Младежките медиатори са 3 бр., съответно в общините Червен бряг (1 бр.), Долна Митрополия (2 бр.), и Левски (1 бр.)

През 2020 година Регионално управление на образованието – Плевен продължава да подпомага процеса за намаляване на преждевременно напусналите ученици и да упражнява контрол по обхващане и задържане на учениците в училищата. Област Плевен е сред пилотните области за работа по системата за ранно предупреждение за риск от преждевременно напускане на образователната система, като по този начин своевременно се проследява междуинституционално всяко дете/ученик и се координират действията на всички заинтересовани страни. Дейността на училищата е насочена към разработване на мерки и разгръщане на дейности по реинтегриране и задържане на учениците, отпаднали от системата на училищното образование.

В рамките на общата и допълнителна подкрепа за развитие на учениците се създава подкрепяща среда, създаваща условия за намаляване и отстраняване на причините за отсъствия на учениците от училище по неуважителни причини:

- осигуряват се условия за максимален обхват на учениците в групите за целодневна организация на учебния ден;
- осигурява се безплатна или на достъпна цена храна;
- осигурява се общежитие;
- организира се безплатен транспорт;
- осигуряват се условия за провеждане на дейности, които отговарят на потребностите и интересите на учениците (*склучват се договори за съвместна дейност с читалища, спортни клубове. ЦПЛР*)
- провеждат се благотворителни акции за подкрепа на социално слаби семейства.

За преодоляване на обучителните трудности на учениците се разчита на диференциран и индивидуален подход към група или отделен ученик със затруднения, провеждат се консултации, разчита се на екипна работа между учителите на класа и учителите в групите за целодневно обучение. В някои училища се практикува наставничество от страна на ученици от по-горни класове или учители. Разчита се на ранно диагностициране на учениците в риск. За които се води регистър с информация за семейна среда, силни страни, интереси, проблеми, прилагани възпитателни въздействия. За учениците се осигурява логопедична работа. За приобщаване към ценностите на класа, училището, за развитие на творческите възможности и интереси на децата, повечето училища от региона са включени и работят по проект „Твоят час“, където обогатяват социалните си умения за работа по проект и работа в екип.

В училищата в малките селища няма психолози, ресурсни учители, педагогически съветници, което затруднява работата по диагностициране на проблемите в поведението и мотивация на учениците да посещават училище. Съвместно с общините и ЦПЛР се търсят възможности за психологическа подкрепа в тези училища.

За подкрепа при решаване на проблемите със застрашените от напускане ученици се разчита на съдействие от страна на общинските администрации, специалистите в отделите „Закрила на детето“, инспекторите към РПУ и местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Провеждат се съвместни посещения в домовете на застрашените от отпадане ученици, търси се възможност за социална подкрепа. Представители на институциите провеждат беседи с родители и ученици.

Като крайна мярка за мотивиране на ученици и родители за осигуряване присъствието на учениците в задължителна училищна възраст в училище, се налагат санкциите, предвидени в законовата уредба.

По изискване на РУО – Плевен в училищата на територията на областта е изготвена система от индикатори за ограничаване на отсъствията на учениците от учебни часове.

С методическата помощ на РУО е изготвен Регистър на учениците, при които съществува риск от отпадане от училище.

Основни причини за напускане на училището от учениците са:

- социални и семейни причини;
- липса на образование или ниска грамотност у родителите и убеденост в необходимостта от придобиване на степен на образование и формирането му като приоритет;
- изоставане в училищните постижения и липса на мотивация за учене;
- етно-културна принадлежност;
- нисък социален статус;
- миграционни процеси.

В по-големите населени места и общинските центрове причините са основно семейни (*трудови миграции на семействата или членове на семействата в по-големи населени места или в чужбина*) и липсата на мотивация за учене и изоставане в училищните постижения, докато в малките населени места, основните причини са от социален и етно-културен характер.

Предприетите мерки от училищата в област Плевен за задържане на учениците в училище включват дейности за: мотивиране и подкрепа на ученици и родители и координиране на съвместната работа на училищната общност с другите институции, с отношение към осигуряване на физическото, социално, психическо, морално и интелектуално развитие на учениците. В училищата се разработва Стратегия за намаляване на броя на отсъствията по неуважителни причини и броя на отпадналите от училище ученици. Към стратегията се разработва програма с дейности за подкрепа на учениците да продължат образованието си.

Работата с родителите приоритетно е насочена към привличането им като активни участници в училищния живот, постигане на партньорство в образователно- възпитателния процес, приобщаване на родителската общност за активно участие в решаването на училищните проблеми - провеждане на лектории и беседи по проблемите на образованието и възпитанието на учениците, важността на редовното посещение на децата в училище; разясняване на ролята на образованието за бъдещото израстване и реализиране на учениците на пазара на труда след завършване на образование; осъществяване на дейности съвместно с родителската общност; включване на родителите при подготовката и провеждането на училищни тържества, концерти, мероприятия и изяви на децата. В някои училища са изградени родителски екипи за взаимопомощ по класове.

Всички образователни институции в област Плевен работят за:

- ✓ Работа по посока ранното откриване на обучителните затруднения, спазвайки Наредбата за приобщаващо образование;
- ✓ Повишаване на качеството на образователно –възпитателния процес;
- ✓ Преодоляване на различията, основани на етнически произход, способности и социален статус;
- ✓ Създаване на педагогическа подкрепа, за преодоляване на изоставането и пропуските чрез прилагане на индивидуален подход, чрез използване на индивидуална и групов работа, предоставящи възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал за застрашените от отпадане ученици;
- ✓ Активно участие в учебния процес и училищния живот;
- ✓ Ангажиране на децата с творчески и спортни дейности, осигуряващи достъп до качествено образование;
- ✓ Социално включване на децата и учениците в обществения живот;
- ✓ Пълно обхващане на децата с необходимост от образователна подкрепа и недопускане напускането им от училище;
- ✓ Провеждането на разяснителна работа с родителите, чиито деца често отсъстват.

Административни мерки, спрямо ученици, наложени с решение на педагогическия съвет и на родители, наложени от общинските администрации:

- Налагане на наказания по смисъла на чл. 139 от ППЗНП;
- Разработване и прилагане на механизъм за точно отразяване и отчитане на отсъствията;
- По изискване на РУО – Плевен училищата изготвят Регистър на учениците, при които съществува риск от отпадане от училище;
- Провеждане на консултации и допълнително индивидуално обучение с изоставащите ученици;
- По инициатива на РУО – Плевен периодично са осъществявани срещи с директори на училища, представители на общински администрации, с инспектори на детска педагогическа стая и неправителствени организации за начертаване на мерки по задържане на учениците в училище и намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система ученици в област Плевен;
- Изготвени програми за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система ученици;
- По изискване на РУО – Плевен в училищата на територията на областта е изготвена система от индикатори за ограничаване на отсъствията на учениците от учебни часове.

За ученици застрашени от напускане на образователната система са предприети следните действия:

- Изпращат се предупредителни писма на родителите да осигуряват своевременно присъствието на децата си в училище;
- Директорите уведомяват общинската администрация за редовното посещение на учениците в училище;
- Със съдействието на МКБППМН се провеждат срещи с родителите;
- Осъществяват се посещения по домовете на учениците, съвместно с инспектори от детска педагогическа стая и социални медиатори;
- Осигурява се психологическа подкрепа на ученици, застрашени от отпадане, посредством работа с психолог и разработени индивидуални програми;
- Работа с неправителствени организации.

На територията на област Плевен съвместно с педагогическия екип от училищата и детските градини с родителите на децата от ромски произход се работи по подготовката на децата в предучилищна възраст от всички етнически групи за пълноценно им включване в образователния процес. Осъществяват се форми за ефективна работа и мотивиране на родителите на деца от етническите малцинства, които ги възпрепятстват да посещават детска градина.

Забележка: Информацията не може да бъде структурирана и систематизирана с точност, защото е важно да се отбележи, че много от ромите не се самоопределят като такива.

За учебната 2020 година е констатирано:

- Участие на родителската общност в живота на училището;
- Повишаване на мотивацията и на родителите от етническите малцинства за интегрирането на децата им в образователната система, чрез включването им като помощници на учителите за проучване, предаване, пресъздаване и съхраняване обичаите и традициите на различните етноси.

Извод:

Наблюдава се факта, че все още много млади роми остават без подходящо образование, рано напускат училище, или не тръгват на училище, което поставя пред тях редица бариери пред включването им в пазара на труда.

Фактори, причина за случващото се са: голям брой безпричинни отсъствия от учебни занятия, ниска успеваемост в провеждания образователно-възпитателен процес, недостатъчно владеене на български език и най-вече неангажираност на родителите, които не оказват необходимата подкрепа и стимулиране на подрастващите и ориентирането им към по-добро образование, като необходима предпоставка към по-добро бъдеще - социална, трудова реализация. Използваният към настоящият момент модел в образователната система - „Парите следват ученика” е неефективен и изкривява реалната картина по качествен и количествен показател.

Ключово предизвикателство е ограмотяването на пълнолетните роми и мотивирането им за завършване на средното образование.

❖ Здравеопазване

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем. Наблюдават се следните тенденции: по отношение на бременността – бременните жени се картотекират непосредствено преди раждането, не посещават редовно женска консултация и с това попадат в рискови групи бременности. Като цяло бременностите са много ранни и се наблюдават бракове по съребрена (*роднинска*) линия, което предполага раждане на дете с увреждания. Част от ромското население е неосигурено или с прекъснати здравно-осигурителни права. Най-голям проблем са инфекциозните заболявания, от които основен проблем е хепатит А – наречен (*болест на мръсните ръце*) с пик през лятото.

На територията на област Плевен работят – 4 бр. здравни медиатори, съответно в общините Червен бряг (2 бр.), Гулянци (1 бр.) и Искър (1 бр.).

Здравните медиатори работят на терен в кварталите и махалите в населените места, където има лица от ромски произход, като им разясняват необходимостта и важността да се явяват редовно на профилактични прегледи и имунизации, по този начин оказва съдействие на общо практикуващите лекари.

Във връзка с интеграция на малцинствените общности на територията на област Плевен през периода 2013-2020 година се извършват следните дейности на територията на област Плевен в приоритет „Здравеопазване”:

1. Провеждане на беседи и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;
2. Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора, и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето;
3. Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар;

4. Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население;
5. Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирание с ваксините, съответстващи на възрастта;
6. Периодично провеждане на беседи от здравни специалисти за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;
7. Изграждане на капацитет и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ, чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и инфекции предавани по полов път.

В края на 2020 г. на територията на област Плевен функционират следните лечебни и здравни заведения:

- 188 амбулатории за първична медицинска помощ, от тях 179 индивидуални практики и 9 групови;
- 174 амбулатории за първична дентална помощ, от тях 167 индивидуални практики и 7 групови;

Специализираната извънболнична медицинска помощ в областта се осъществява от:

- 7 диагностично-консултативни центъра;
- 25 медицински центъра;
- 1 медико-дентален център;
- 107 индивидуални и 6 групови практики на лекари-специалисти;
- 2 индивидуални специализирани практики по дентална медицина;
- 11 медико-диагностични лаборатории;
- 14 медико-технически лаборатории;
- 3 хосписа.

Към 31.12.2020 г. болничният сектор в областта включва 14 лечебни заведения, от които 13 многопрофилни болници за активно лечение /МБАЛ/ и 1 специализирана болница за активно лечение по Кардиология. 8 от болничните заведения са публична собственост (*държавна и общинска*), а шест са частна собственост. 2 от болниците са университетски /1 държавна и 1 частна/ и една МБАЛ е от системата на ВМА.

РЗИ-Плевен предоставя следните услуги:

- Кабинет за анонимно и безплатно консултиране и изследване за СПИН;
- За консултиране за отказване от тютюнопушене;
- Консултации по здравословно хранене, превенция на рисковите фактори, свързани с начина на живот и факторите на околната среда;
- Информационни материали на здравословни теми;
- Лекции, дискусии и обучения по теми, свързани със здравословен начин на живот.

Извод:

Изключително сериозен проблем в България в кварталите с преобладаващо ромско население представляват инфекциозните заболявания. Друг сериозен проблем представлява здравната неосигуреност сред ромското население. Поради неизградената или лоша инфраструктура в селищата и обособените ромски квартали, представителите на големите малцинствени общности по-често боледуват от хепатит, стомашно-чревни заболявания,

различни болести причинявани от паразити. Най-често тези проблеми се срещат при ромите. Необходимо е да се наблегне и на осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население. Да се предоставят контрацептивни средства на желаещи лица, принадлежащи към групата на лица с ниски доходи. Нужно е да бъде увеличен броя на разяснителните кампании и провеждане на беседи с млади роми, и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактика.

❖ Жилищни условия

Жилищните условия в селищата на област Плевен се подобряват постоянно посредством общинските бюджети на общините и участието им по финансиращи програми и проекти. Предвид спецификата на отделните общини се наблюдава тенденция на закупуване на жилища от роми в централните части на населените места.

Извод:

Необходимост от изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население. При предстоящото създаване на Общи устройствени планове за общинските центрове на 11-те общини от област Плевен, е необходимо да се предвидят общински терени за ново жилищно строителство, включително социални жилища дисперсно разположени в урбанизираната територия. Използване от общините възможностите за външно финансиране на изграждане на нови социални жилища.

❖ Заетост

На територията на област Плевен има 5 Дирекции „Бюро по труда“, съответно в общините: Плевен, Долна Митрополия, Левски, Червен бряг и Никопол.

По данни от Дирекция „Регионална служба по заетостта“ – гр. Ловеч през 2020 г. включените лица в заетост по програми от ЗНЗ в ДБТ от Плевенска област, които продължават да работят и през 2021 г. са общо 110 лица.

През 2020 г. включени лица в заетост по мерки от ЗНЗ в ДБТ от Плевенска област, които продължават да работят и през 2021 г. са общо 100 лица.

През 2020 г. регистрираните безработни лица, самоопределили се като роми (*средногодишни данни*) **общо са 1 043**. От тях: 599 са жени, 98 са лицата до 24 години, 191 лица са над 50 годишна възраст. Трайно безработните лица от ромски произход с регистрация над 1 година са 569 лица, а с намалена работоспособност са 24 лица. Регистрираните с висше образование са 5, със средно образование – 133 лица, а с основно и по-ниско образование 905 лица. Най-голям средногодишен брой регистрирани от ромския етнос са в ДБТ Плевен – 645 лица и ДБТ Червен бряг, 240 лица. В ДБТ Долна Митрополия са 104 лица, ДБТ Левски – 46 и ДБТ Никопол – 8 лица.

През 2020 г. е осигурена заетост общо на **361 роми**, търсещи работа, включени в различни програми, проекти и мерки за заетост, както и на първичен пазар, като:

- Включени в програми и проекти – 19 лица;
- По ОП „Развитие на човешките ресурси“ – 84 лица;
- Включени в насърчителни мерки по ЗНЗ – 3 лица;

- Устроени на работа на първичен пазар на труда – 140 лица.

Брой безработни и равнище на безработица за 2019 и 2020 г.

ОБЛАСТ/ОБЩИНИ	Ср.год. данни 2020 г. бр.	Равнище на безработица /ср.год.2020 г./ %	Ср.год. данни 2019 г. бр.	Равнище на Безработица /ср.год.2019 г./ %
Плевенска област	10 858	10,1	9 297	8,6
Долна Митрополия	740	13,3	594	10,7
Долни Дъбник	348	10,5	318	9,6
Гулянци	613	17,8	645	18,7
Искър	290	16,9	261	15,2
Левски	792	11,6	642	9,4
Пордим	352	18,1	316	16,3
Никопол	683	25,7	671	25,5
Белене	333	7,5	284	6,4
Плевен	4 183	6,7	3 251	5,2
Червен бряг	1 892	18,5	1 725	16,8
Кнежа	634	13,7	591	12,7

(Таблица 4 ср.год.бр. за 2019 г. и 2020 г. по данни на ДРСЗ – Ловеч)

Голяма част от безработните роми в област Плевен са с основно или по-ниско образование. Този факт затруднява тяхната трудова реализация. С активната политика на Дирекциите „Бюро по труда” се стимулират работодателите да разкриват работни места от една страна, а от друга се стимулира активното поведение на безработните към повишаване на трудовата им мотивация и качествената им характеристика.

Фактор за капсулиране на част от малцинствените общности е неграмотността и слабото владение на български език, породена от ранното отпадане от училище, липсата на завършено начално или основно образование.

На територията на област Плевен работят 7 бр. трудови медиатори, съответно в общините Плевен (1 бр.), Левски (1 бр.), Искър (1 бр.), Гулянци (3 бр.) и Долни Дъбник (1 бр.)

В община Червен бряг има 1 бр. правен медиатор.

Извод:

Необходимост от Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в общините с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население за активизиране на неактивните и продължително безработните лица. Констатира се нежелание от страна на работодателите за назначаване на работа на лица от ромски произход.

Целенасочена работа с обезкуражените лица от ромски етнос, както и с регистрираните като безработни, самоопределили се като роми, с цел подобряване на достъпа им до пазара на труда и повишаване на дела на заетите след тях. Активна работа за усвояването на средства чрез изпълнение на различни проекти, програми и мерки за заетост и обучение, включени в Националния план за действие по заетостта за съответната година и в проекти, финансирани с европейски средства.

❖ Върховенство на закона и недискриминация

На територията на област Плевен съжителстват пет основни етноса: българи, роми, власи, турци и рускоговорящи, които живеят в разбирателство. Не съществува етническо напрежение и межкултурно неразбирателство. В общинските администрации има назначени експерти по етническите въпроси, които координират работата в сферата на културния обмен между различните етноси.

От своя страна ромските малцинства се самоопределят в следните ромски подгрупи - „Кардарашаи“, „Цуцумани“, „Обикновени български роми“, „Бургоджии“, „Немцои“, „Дънколари“, „Биволари“, „Коняри“, „Печкари“, „Решетари“, „Вретенари“, „Пазиеви“ и „Пиздуни“.

Нереализираните през годините политики в интеграцията на ромите в България са натрупали значителни обществени негативи. Взаимодействието и координацията между институциите не постига желаните резултати. Това налага предприемането на допълнителни мерки за противодействието на престъпността и предприемане на изпреварващи действия за недопускане настъпването на неблагоприятни прояви в нейното развитие.

В последните години е активизиран диалога между полицията и ромската общност свързан с основните принципи на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

Действията в тази насока включват:

- Организиране на обществени дискусии по проблемите на сигурността в малките населени места;
- Мобилизиране на обществената енергия за създаване на широка платформа/коалиция от партньори от правителствени и неправителствени организации, ангажирани с проблемите по противодействие на престъпността;
- Изграждане на системи за видеонаблюдения;
- Включването на местните общности в превантивните дейности.

Стимулира се и се насърчава развитието на хоризонтални методи и инструменти, необходими за стратегическо предотвратяване и борба с престъпността и гарантиране на сигурността и обществения ред.

Въпреки това в резултат на безработицата в Република България, тежкото социално икономическо състояние на голяма част от ромите, разчитащи основно на социални помощи и осигуровки (*недостатъчни за издържането им*), също така неграмотността, предразполагат към извършването на кражби и друг вид престъпления с цел задоволяване на ежедневни нужди.

Деца в ромските общности рискуват да повторят модела на социалната изолация на своите родители. За да се разбие затворения цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване:

- Допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- Подкрепа на родителя в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;

- Включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентно способност на пазара на труда;
- Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.

Работа в етнически райони, добри практики

В изпълнение на Решение № 373 от 05.07.2017 г. на МС е приет Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. В тази връзка ежеседмично се провеждат разговори с директорите на учебни заведения, които са с преобладаващи ученици от ромски етнос.

Служителите на МВР са поели ангажименти, включени са в определени екипи за обхват с длъжностни лица от други институции /Община – Плевен, РУО и ОЗД/ и по места е създадена организация за издирване на необхванатите в образователната система деца и набелязване на мерки спрямо тях.

ОДМВР-Плевен, предприема всички законосъобразни мерки за осигуряване на правата на малцинствата и недопускане на форми на дискриминация, расизъм, екстремизъм и ксенофобия.

За по-силна устойчивост на придобитите знания от планираните обучения от плана за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите се разработват теми за обучения по месторабота и за дистанционна форма.

Разнообразни са формите на обучение на полицейските служители по месторабота, в различни институти по международен обмен.

Повишен е капацитетът на полицейските служители органи за откриване, реагиране и доказване на престъпления от омраза.

Добро е взаимодействието с кметовете в процеса на работа на полицейските служители за подобряване на ефективността в мултиетническа среда.

Извод:

ОД на МВР - Плевен, предприема всички законосъобразни мерки за осигуряване на правата на малцинствата и недопускане на форми на дискриминация, расизъм, екстремизъм и ксенофобия.

За по-силна устойчивост на придобитите знания от планираните обучения от плана за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите се разработват теми за обучения по месторабота и за дистанционна форма. Разнообразни са формите на обучение на полицейските служители по месторабота, в различни институти по международен обмен. Повишен е капацитетът на полицейските служители органи за откриване, реагиране и доказване на престъпления от омраза. Добро е взаимодействието с кметовете в процеса на работа на полицейските служители за подобряване на ефективността в мултиетническа среда. Поради липса на целево финансиране на плановите за изпълнение на стратегическите документи се срещат трудности при тяхното изпълнение.

Въпреки постигнатия напредък са налице редица трудности и предизвикателства, които продължават да бъдат обект на дискусии, кръгли маси, работни групи и др. механизми за тяхното решаване. *Трудностите са свързани с ниската мотивация на част от родителите от ромския етнос за получаване на образование на техните деца; все още много млади роми продължават да остават без подходящо образование; рано да напускат училище; или да не тръгват на училище; ранните бракове; включването в адекватни обучения и създаването на устойчива заетост; подобряването на пригодността за намиране на работа на младите хора, които не работят, не учат и не се обучават.* Тези ключови фактори за намаляване на бедността, социалното изключване са свързани с промени в нагласи, стереотипи и нямат краткосрочно решение.

Въпреки участието на всички заинтересовани страни и институциите, местните власти, неправителствените организации, вкл. и на организациите, работещи в областта на правата на човека, в последните години разширението на социалните дистанции между част от ромите и не-ромите, което се дължи преди всичко на икономически причини, определено затруднява интеграционните процеси.

Важен елемент за осъществяване на интеграционната политика е работата в посока преодоляване на негативните стереотипи. Това може да стане с участието на цялата общественост, включване и на целевите групи в процесите на формиране и изпълнение на национални и местни политики, инициативи за популяризиране на културната идентичност на етническите общности, на добрите примери, постижения и други.

Мерки за преодоляване на всички форми на дискриминация:

Осъществяването на полицейската дейност в мултиетнически общности почива на определени правни принципи, професионални стандарти и правила, изработени и проверени в практиката. От значение за нормалното изпълнение на различните полицейски функции е добрата комуникация с представителите на всяка етническа група, която става възможна въз основа на познаването на бита, езика, традициите, вярванията и проблемите на хората от общността.

Полицейските служители от област Плевен сътрудничат и подпомагат държавните органи, които от своя страна търсят начини да гарантират правата на всички граждани в областта. Полицията упражнява правомощията си и осъществява функциите си без всякаква дискриминация на някое от основанията, определени в Европейската конвенция за правата на човека. Поддържането на служебната документация, позволява прозрачност при упражняването на правомощията и изпълнението на полицейските функции. Служители на ОД на МВР – Плевен участват в създаването на училища за родители, съвместно с неправителствени организации.

Наблюдава се привличане на структурите на гражданското общество за инициране и реализиране на съвместни проекти и програми, насочени към правната компетентност на гражданите и повишаване на чувството им за сигурност.

❖ Култура и медии

На територията на област – Плевен функционират 140 читалища, разположени в общините Белене – 6 читалища, Гулянци – 12 читалища, Долна Митрополия – 16 читалища, Долни Дъбник – 6 читалища, Искър – 4 читалища, Кнежа – 4 читалища, Левски – 14 читалища, Никопол – 14 читалища, Плевен – 41 читалища, Пордим – 8 читалища и Червен бряг – 15 читалища.

Основните читалищни дейности са библиотечното дело, театрална и хорова самодейност, радиопредавания и обучения по музика и танци. Читалищата работят за съхраняване на

българската историческа памет, фолклор и се стремят да възпитават чувство за национална принадлежност и родолюбие.

През последните години се наблюдава тенденцията за увеличаване на броя на хората от етническите малцинства и в малките населени места. Голям процент от тях са нискоквалифицирани, без изградени навици за здравеопазване, социална активност и гражданска позиция. Въпреки че се провеждат активни кампании и дейности, свързани с интегрирането и включването по пълноценен начин на младежите от малцинствата, те все още не са достатъчни. Слабата икономическа перспектива, липсата на образователни институции за младежите и застаряващото население водят до слаби възможности за възпроизводство на населението и трудовия потенциал.

Периодично се излъчват предавания в Общински медиен център - Плевен, посветени на ромските интеграция, както и се отбелязва международния ден на ромите – 8 април.

ОБЩИ ИЗВОДИ

Въпреки постигнатия напредък през периода на изпълнение на предходната Стратегия на област Плевен за интегриране на ромите (2013-2020 г.), са налице редица трудности и предизвикателства, които продължават да бъдат обект на дискусии, кръгли маси и работни групи.

Трудностите са свързани с ниската мотивация на част от родителите от ромския етнос за получаване на образование на техните деца; все още много млади роми продължават да остават без подходящо образование; рано да напускат училище; или да не тръгват на училище; наблюдават се ранни бракове и отсъствие на морални ценности.

Тези ключови фактори за намаляване на бедността и социалното изключване са свързани с промени в нагласи, стереотипи и нямат краткосрочно решение. Въпреки участието на всички заинтересовани страни и институциите, местните власти, неправителствените организации, включително и на организациите, работещи в областта на правата на човека, в последните години разширението на социалните дистанции между част от ромите и не-ромите, което се дължи преди всичко на икономически причини, определено затруднява интеграционните процеси.

Важен елемент за осъществяване на интеграционната политика е работата в посока преодоляване на негативните стереотипи. Това може да стане с участието на цялата общественост, включване и на целевите групи в процесите на формиране и изпълнение на национални и местни политики, инициативи за популяризиране на културната идентичност на етническите общности, на добрите примери, постижения и други.

Анализът в реализация на интеграционната политика на област Плевен за 2020 г. показва, че за решаването на съществуващите проблеми за постигане на целите на интеграционната политика е необходимо:

- ✓ наличието на политическа воля, икономически растеж, дългосрочно планиране, последователни усилия, подобряване на пазара на труда и социалната система;
- ✓ разпределение на правомощия и ресурси между нивата на управление между централната и местната власт;
- ✓ интегрираност на мерките и интервенциите, които се прилагат на територията на общността, които да обхващат здравната, образователната, трудовата сфери;

- ✓ координация на усилията и сътрудничество на всички заинтересовани страни и рационално използване на наличния човешки ресурс.

Медиаторите на територията на област Плевен към 2020 г. са **36 бр.** в 8 общини. Съответно **4 бр.** в община Червен бряг (1 младежки, 1 правен и 2 здравни), **6 бр.** в община Долна Митрополия (2 младежки, 4 образователни), **1 бр.** в община Долни Дъбник (трудова), **7 бр.** в община Гулянци (1 здравен, 3 трудови и 3 образователни), **3 бр.** в община Искър (1 здравен, 1 трудов и 1 образователен), **2 бр.** в община Кнежа (социални), **6 бр.** в община Левски (1 младежки, 1 трудов и 4 образователни), **7 бр.** в община Плевен (1 трудов и 7 образователни)

През 2020 г. продължава тенденцията част от хората, които околното население назовава като „роми“ или „цигани“ да не се самоопределят като такива, което произтича от правото на преброяването лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава. Това значително затруднява определянето на тяхната реална бройка и анализирането им. Констатира се нежелание от страна на работодателите за назначаване на работа на лица от ромски произход. Използваният към настоящият момент модел в образователната система - „Парите следват ученика“ е неефективен и изкривява реалната картина по качествен и количествен показател.

Грешна е практиката за липсата на повтаряне на клас в началните училища. Преминването безпрепятствено на неграмотни деца (*предимно от малцинствените групи*) от 1-ви до 4-ти клас е изключително тревожно.

В процеса на работа периодично се провеждат работни срещи между общини и Областна администрация във връзка с работата по изпълнението на приоритетите заложи в Националната стратегия за интеграция на ромите. Отчита се много активен диалог между местните и областните власти в реализацията на дейностите по стратегическите документи.

**АНАЛИЗ НА ВЪТРЕШНИТЕ (СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ) И
ВЪНШНИТЕ (ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ)
ЗА СРЕДАТА ФАКТОРИ, КАКТО И ПРИЧИНИТЕ,
ПРЕДОПРЕДЕЛЯЩИ СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ,
ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ**

Силни страни	Слаби страни
- Налични стратегически документи и добре развита/усъвършенстваща се нормативна уредба на национално ниво за изпълнението на отделните секторни политики; - Ясна обвързаност и съгласуваност на националната политика с европейските приоритети, принципи и индикатори;	- Недостатъчно или частично припознаване на ангажименти по изпълнението на политиките от отговорните институции; - Недостатъчна кадрова и финансова обезпеченост на политиките; - Високи нива на икономически неравенства, в това число и силни регионални различия и диспропорции;

• Натрупан капацитет и опит в мобилизирането и използването на средства от европейските фондове в подкрепа изпълнението на политиките; • Създадени дългосрочни партньорства с НПО и научни институции; • Изградена Национална ромска платформа, обхващаща ромски и про-ромски организации и активисти от голям брой населени места; • Изграден и функциониращ Механизъм за междуинституционална координация при формулирането, изпълнението, мониторинга и оценката на изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) и на политиката по етническите и интеграционните въпроси • Изградено добро взаимодействие с областните и общинските експерти по етническите и интеграционните въпроси.	• Висок дял на лицата в риск от бедност в т. нар. джобове на бедност; • Ниско ниво на цифрови умения на населението в т.ч. и ромската общност.
Възможности • Подобряване на процеса по координация и взаимодействие при планирането, изпълнението и мониторинга на изпълняваните политики; • Прилагане на иновативни и гъвкави подходи при ефективно усвояване на средствата от Европейските структурни фондове за целите на реализираните политики; • Повишаване на квалификацията и уменията на работната сила; • Подобряване на взаимодействието с представители на гражданския сектор; • Навлизане на дигиталните технологии в почти всички професионални области, което създава нова работна среда, изискваща цифрови умения.	Заплахи • Задълбочаване на социално-икономическите неравенства; • Негативните демографски процеси; • Повишаване на дела на лицата в риск от бедност или социално изключване; • Продължаваща тенденция на регионални диспропорции; • Недостатъчна ресурсна обезпеченост за провеждане на политиките; • Манипулиране на обществени нагласи и реакции срещу провежданите политики; • Висока уязвимост на младежи до 29 години, които са неравнопоставена група на пазара на труда; • Непредвидими социални и икономически последици от пандемията от COVID-19.

III. ВИЗИЯ

Постигане на равенство, приобщаване и участие на уязвими етнически групи и общности като ромите във всички обществени сфери за успешно и устойчиво развитие на българското общество.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Създаване на условия за равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, чрез осигуряване на достъп до права, стоки и услуги, участие във всички сфери на обществения живот при спазване принципите на върховенство на закона и недискриминация.

V. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ХОРИЗОНТАЛНИ АСПЕКТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

За постигане на напредък в рамките на периода 2021-2030 Стратегията залага на следните водещи принципи:

- Превантивност на мерките – предприемане на действия за отстраняване и намаляване на причините за риск от неравнопоставеност и социално изключване;
- Ефикасност, кохерентност и ефективност – кохерентност между рамката на ЕС и други политики, инструменти за финансиране и правни инструменти на ЕС (Европа 2020, Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), антидискриминационно законодателство, разширяване). Реализиране на цели и мерки за постигане на напредък към целите за равенство, приобщаване и участие на ромите;
- Допълняемост – допълване с други стратегически документи и национални програми
- Партньорство – поставяне на общи цели, приемане на съгласувани подходи за работа, споделяне на информация и опит между всички заинтересовани страни;
- Недопускане на дискриминация - пълноценно и активно участие на всички в обществения живот;
- Включване на лица от маргинализираните групи в дейностите по промяна на условията и начина на живот с постепенно нарастване на тяхната ангажираност до пълно обхващане на всички жители в съответното населено място.
- Иновативност в прилагане на нови подходи в политиките за равенство и приобщаване.

Тези принципи са базата при формулирането, изпълнението, наблюдението и оценката на приобщаващи политики за ромите. Те насърчават провеждането на надграждащи, конструктивни, прагматични и недискриминационни политики, подхода на утвърдителните мерки, межкултурния подход, като не изключват прилагането им към други граждани в уязвимо положение.

Хоризонтални аспекти:

Политиките за приобщаване на ромите представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ. За тяхното постигане ще допринесат взаимно подсилващи се хоризонталните цели – равенство, приобщаване и участие:

1. Ефективно равенство: Борба за предотвратяване на прояви на антиромски нагласи и дискриминация срещу ромите като цяло;
2. Социално-икономическо приобщаване: Намаляване на бедността и социалната изключване и премахване на социално-икономическите различия между ромите и останалата част от българското общество;
3. Значително участие: Насърчаване на участието чрез овластяване, сътрудничество и доверие.

Секторни цели:

Четири секторни цели подчертават продължаващото значение на четирите области на политиката, заложи в Стратегията. По отношение на образованието, заетостта, здравеопазването, жилищните условия, както и основни услуги, както и трите хоризонтални цели (осигуряване на реална равнопоставеност, социално-икономическо приобщаване и участие на ромите) са от значение:

1. Повишаване на ефективния достъп до качествено приобщаващо образование;
2. Повишаване на ефективния достъп до качествена и устойчива заетост;
3. Подобряване на здравния статус на ромите и увеличаване на ефективния достъп до качествени здравни и социални услуги;
4. Повишаване на ефективния достъп до адекватни десегрегирани жилища и основни услуги.

Подходи:

За приобщаващите политики е необходима комбинация от целенасочени и основни подходи. Стратегията следва подход, основан на разработване на общи политики (*мейнстрийм*) с прилагане на целеви мерки по сектори, особено на местно ниво. Целевият подход е предназначен да компенсира неравенствата.

Дейностите по отделните приоритетни направления ще бъдат изпълнявани чрез взаимна допълняемост на следните подходи:

- ✓ Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на различни форми на неравнопоставеност във всички обществени сектори; утвърждаване на позитивни обществени нагласи към ромската общност;
- ✓ Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на традиционни практики в ромската общност, които нарушават правата на жените и децата;
- ✓ Насърчаване на участието и партньорството на всички заинтересовани страни;
- ✓ Интегриран подход за териториално развитие, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, основани на местните специфики и нужди и ангажираност на всички заинтересовани

- страни в посрещането на специфичните местни предизвикателства;
- ✓ Диференциране на подходите, методите и средствата за осъществяване на политиките за приобщаване, съобразно особеностите на социалните и демографски подгрупи сред ромската общност.

VI. ПРИОРИТЕТИ

ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ

❖ ОБРАЗОВАНИЕ

Оперативна цел: Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда

Специфични цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в етнически смесени детски градини и училища на територията на област Плевен.
2. Повишаване на качеството на образование в обособените ДГ в ромските квартали на градовете и останалите населени места на област Плевен, в които учат предимно ромски деца.
3. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.
4. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.
5. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция.
6. Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.
7. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на децата от обособените по етнически признак детски градини чрез поетапен прием в детски градини, извън ромските квартали, в разноетнически групи;
- ✓ Постепенно въвеждане на целодневна организация на учебния ден до седми клас включително;
- ✓ Подготовка на децата в ранна детска възраст (*3-6 години*) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи. Допълнителни занимания с деца в детските градини, за които българският език не е майчин;
- ✓ Периодично участие в конкурси за проекти по Стратегическа цел 3 от Тригодишната програма на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (*ЦОИДУЕМ, ОПРЧР и други подходящи донорски програми*);
- ✓ Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връсници, в интеграционна мултикултурна среда;
- ✓ Създаване на клубове по интереси; сформирание на групи по свободно избираема подготовка (*СИП*) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства; традиционни занаяти;
- ✓ Презентиране и провеждане на проучвания, провеждани от деца и ученици, свързани с културната им идентичност;
- ✓ Насърчаване на отговорно родителско отношение. Ефективни санкции срещу родители, които нарушават разпоредбите на чл. 53 от Конституцията на Република България и чл. 7 от Закона за народната просвета, според които училищното обучение до 16 – годишна възраст е задължително;
- ✓ Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на ромските родители относно ползите от предучилищното образование;
- ✓ Развитие на мрежа от центрове за кариерно ориентиране. Организиране на дейности по кариерно ориентиране и консултиране на учениците при избора на професия, при преходите в рамките на образователната система или от образование към заетост;
- ✓ Ограмотяване на възрастни роми;
- ✓ Организиране на курсове за придобиване на квалификация и преквалификация чрез модулно обучение;
- ✓ Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г.;
- ✓ Назначения на квалифицирани и сертифицирани помощник-възпитатели и помощници на учителя и образователни медиатори за работа в мултиетническа среда;
- ✓ Организиране на форми за индивидуално наставничество, подпомагащо отделните ученици да преодолеят свързани с ученето специфични трудности, както и трудности в социален или в личен план;
- ✓ Ангажиране на родители на деца и ученици от етническите малцинства в училищни настоятелства или обществени съвети;
- ✓ Съвместни форми и дейности между родителите на ромските деца и останалите родители;
- ✓ Сформирание на мултиетнически родителски клубове по образователни институции;

- ✓ Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца;
- ✓ Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

Регионалният инспекторат по образование – Плевен при Министерството на образованието младежта и науката е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Образование”.

❖ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Оперативна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми

Специфични цели:

1. Намаление на детската смъртност;
2. Подобряване на здравната помощ за новородените и децата в предучилищна възраст;
3. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население;
4. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население;
5. Оценяване и наблюдение на здравето състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар-специалист по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане;
- ✓ Осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население. Предоставяне контрацептивни средства на желаещи лица, принадлежащи към групата на лица с ниски доходи;
- ✓ Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактиране;
- ✓ Провеждане на генетично консултиране и изследване на засегнати семейства и общности;
- ✓ Провеждане на дородова диагностика на бременни жени в риск;
- ✓ Провеждане на беседи и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;
- ✓ Провеждане на имунизации с мобилни екипи в населени места без лични лекари;
- ✓ Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизиране с ваксините, съответстващи на възрастта;

- ✓ Провеждане на беседи и разпространение на информационни материали, организиране на обучения за жени, ангажирани с отглеждането на малки деца;
- ✓ Провеждане на профилактични прегледи с мобилни педиатрични кабинети в квартали с преобладаващо ромско население и отдалечени населени места;
- ✓ Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар;
- ✓ Провеждане на ранна диагностика и скринингови изследвания с мобилни мамографи за превенция на рака на млечната жлеза;
- ✓ Провеждане на ранна диагностика и скрининг за артериална хипертония, сърдечно съдови заболявания, белодробни заболявания, захарен диабет и дислипидемии с мобилни флуорографи, ехографи и лаборатории;
- ✓ Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население;
- ✓ Изграждане на капацитет и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и инфекции предавани по полов път;
- ✓ Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза;
- ✓ Разширяване сътрудничеството на личните лекари със здравните медиатори и студентите по медицина от ромски произход;
- ✓ Идентифициране на населени места, в които има нужда от здравни медиатори и избор на подходящи хора;
- ✓ Осигуряване трудовата реализация на здравните медиатори и текущото им обучение;
- ✓ Организиране и провеждане на кампании за запознаване с начините за предпазване от най-разпространените инфекциозни, онкологични, сърдечносъдови и наследствени болести;
- ✓ Периодично провеждане на беседи от здравни специалисти и медиатори за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;
- ✓ Разработване и реализация на програми за превенция на трафик на хора и сексуално насилие сред лица от ромската общност;
- ✓ Въвеждане на интерактивни сесии по здравно и сексуално образование в училищата с предимно ромско население като част от задължителната учебна програма;
- ✓ Стимулиране създаването на извънкласни форми на здравно образование за ромските деца – клубове, спортни секции и др.

Регионална здравна инспекция – Плевен е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Здравеопазване“.

❖ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел: *Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура*

Специфични цели:

1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство включително и социални жилища, с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали;
3. Създаване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
4. Актуализация /изработване на устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени;
5. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура;
6. Изграждане и рехабилитация на социални жилища;
7. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими семейства от местообитанията им;
8. Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, здравеопазването, културата и др.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Оценка на нуждите от подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура;
- ✓ Разработване на общински програми за подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
- ✓ Уреждане въпросите със собствеността на терените в ромските квартали;
- ✓ Изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
- ✓ Изработване на специализирани карти;
- ✓ Актуализация на подробни устройствени планове на съществуващи терени;
- ✓ Проектиране на техническа инфраструктура
 - водоснабдяване
 - канализация
 - улична мрежа
 - благоустрояване, електрофикация;
- ✓ Изграждане на обекти от техническата инфраструктура;
- ✓ При предстоящото създаване на Общи устройствени планове за общинските центрове на 11-те общини от Област Плевен, да се предвидят общински терени за ново жилищно строителство, включително социални жилища дисперсно разположени в урбанизираната територия;
- ✓ При актуализация на Подробни устройствени планове за останалите населени места да се идентифицират и отредят общински терени за ново жилищно строителство включително социални жилища при спазване принципа за дисперсно разполагане на територията;
- ✓ Изграждане на нови социални жилища;
- ✓ Рехабилитиране на съществуващи социални жилища;
- ✓ Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими ромски семейства от местообитанията им;

- ✓ Проучване на възможността за усъвършенстване и допълване на законодателството в областта на достъпа до жилища;
- ✓ Реконструкция на обекти на образователната инфраструктура ;
- ✓ Реконструкция на обекти на културната инфраструктура;
- ✓ Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура.
- ✓ Използване от общините възможностите за външно финансиране на изграждане на нови социални жилища;

11-те общини на Област Плевен са водещи при изпълнение на целите в Областната стратегия в приоритет „Подобряване на жилищните условия”.

❖ ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях

Специфични цели:

1. Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население от областта до пазар на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.
2. Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително и на заети в професии, традиционно характерни за етноса /дърводобив, билкарство, цветарство, строителство и ремонт на покриви и пътища/.
3. Насърчаване на заетостта на „зелени работни места” чрез субсидиране на работни места в екологични дейности за създаване на качествена заетост и опазване на околната среда.
4. Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес.
5. Стимулиране на трудовата мобилност сред общността в областта за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти /селско стопанство, строителство на магистрали и пътища/.
6. Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в общините с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.
7. Задълбочаване на социалния и граждански диалог, привличане за партньори лидерите сред общността в областта, ромските НПО и бизнес субекти.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

- ✓ Организиране на обучителни курсове за безработни лица:
 - а) мотивация за активно търсене на работа;
 - б) професионална ориентация;
 - в) професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта и други планове;
- ✓ Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта и други планове;

- ✓ Обучения по ключови компетентности, “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности” към съответното професионално обучение;
- ✓ Организиране на мотивационни курсове;
- ✓ Обучение по стартиране и управление на собствен бизнес;
- ✓ Провеждане на курсове за обучение на служителите в бюрата по труда за придобиване на специфични умения за работа с представители на ромското население и други етнически малцинства;
- ✓ Срещи, семинари, дискусии, кръгли маси, кампании.

Регионална служба по заетостта – Ловеч е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Заетост”.

❖ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на общественя ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата”.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

- ✓ Осигуряване на добро функциониране и развитие на правната уредба, на институционалните структури и на инструментариума за защита от дискриминация, с което да се повишат гаранциите за ефективна защита на правата на ромите, тяхната равнопоставеност, достойно съществуване и пълноценно участие в общественя живот.
- ✓ Интегриране на потребностите, проблемите и правата на ромите в общите интеграционни правителствени и секторни политики (мейнстрийминг) и едновременно с това предприемане на временни насърчителни (позитивни мерки), за преодоляване на дискриминативни практики и постигане на равнопоставеност във всички обществени сектори.
- ✓ Повишаване на участието на ромите и друго живеещо при подобни условия население в държавната администрация на регионално ниво и местната администрация.
- ✓ Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите.
- ✓ Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между публичния сектор, ромите и гражданските организации, работещи за интеграция на ромите.
- ✓ Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите и управленския състав в администрацията на всички нива по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетнична и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите. Недопускане на двоен стандарт в прилагането на законите на държавата по отношение на ромите и всички уязвими групи.

- ✓ Подобряване на ефективността на работа на служителите в правоохранителните органи в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека.
- ✓ Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, вкл. и спорт.
- ✓ Насърчаване на културния плурализъм в медиите и прилагането на професионалните стандарти за етично отразяване на въпросите на ромите.
- ✓ Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена.
- ✓ Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация.
- ✓ Засилване на работа със семействата от ромски произход и от друго живеещо при подобни условия население при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата.
- ✓ Мащабни разяснителни и информационни кампании за повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация.
- ✓ Засилване работата на местно ниво за повишаване осъзнаването на правата и отговорностите от ромите.

ОД на МВР – Плевен е отговорна институция за изпълнението на мерките в приоритет „Върховенство на закона и недискриминация”.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

КУЛТУРА

Оперативна цел: *Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество*

Специфични цели:

1. Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция.
2. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската;
- ✓ Популяризиране на ромската култура чрез общия културен календар на Министерството на културата.

Читалищата, държавните и общински културни институции на територията на област Плевен са водещи при изпълнение на целите в Областната стратегия в приоритет „Култура”.

МЕДИИ

Оперативна цел: Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата“ в печатните и електронни медии.

Конкретни дейности за постигане на целта

Подаване на редовна и подробна информация към регионалните медии за събития от всички сфери на живота на ромската общност в област Плевен

Областен експертен съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси - Плевен е водещ при изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Медии“ в сътрудничество с регионалните медии в област Плевен – печатни издания, кабелни ТВ и радиа.

VII. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И СТРУКТУРИ, ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ

Централно координационно звено е секретариата на Националния съвет по етнически и интеграционни въпроси, което координира цялостния процес по областното планиране и мониторира изпълнението на областните стратегии и общинските планове. Основен подход следва да бъде интегрирания и териториален подход. За да се улесни изпълнението на вече приетата областна стратегия се залагат конкретни отговорности за организация и координация на конкретните мерки и дейности, които се осъществяват от всички участници в процеса на планиране. Структурата за координация на областно ниво е главното действащо звено за съгласуване на дейностите между общините и включените заинтересовани страни за оперативното изпълнение на областната стратегия.

Със Заповед на Областния управител се създава Областен оперативен екип, който включва основните участници в разработването на областната стратегия и общинските планове за действие. ООЕ съгласува своята дейност с Областния съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси.

По предложение на ООЕ могат да се създават целеви екипи/комисии/временни работни групи, които при необходимост да изпълняват конкретни задачи по изпълнение на областната стратегия.

Тъй като общините отговарят за цялостното изпълнение на Общинските планове на действие на собствената си територия, всяка община следва да обособи подобни структури за координация на общинско ниво, съобразно с местните нужди.

Областната стратегия и Общинските планове за действие са отворени системи, те следват динамиката на промяната в развитието на различните показатели, които определят възникването на нови потребности.

За оперативното изпълнение на дейностите със Заповед на Областния управител на област Плевен е обособено Звено за мониторинг и оценка. В същата заповед се определят задълженията за координация на дейности по мониторинг и оценка на областното планиране, включени в длъжностните им характеристики.

Чрез мониторинга се осигурява регулярна, систематична проверка, контрол и проследяване на напредъка и качеството на изпълнението на Стратегията. Осигурява се оценка на въздействието в резултат на прилаганите интервенции, като се идентифицират

проблемите при прилагането на мерките, с цел подобряване тяхната ефективност и ефикасност.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В резултат на изпълнение на Стратегия на област Плевен за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030) се очаква следният ефект и въздействие:

- ✓ Засилване на политиките на социално включване в област Плевен;
- ✓ Синхронизиране на визията за развитието на етноинтеграционните процеси на всички нива – общинско, областно и национално;
- ✓ Съответствие на областната стратегия на националните и европейските приоритети в сферата на интегрирането на маргинализираните етнически групи;
- ✓ Осигуряване на актуална информация и детайлизирана картина на проблемите и потребностите от интегриране на маргинализираните етнически групи;
- ✓ Съпоставимост на разработената областна стратегия и общински планове за действие в резултат от прилагането.

Областната стратегия е утвърдена от Областния управител на област Плевен и е израз на интеграционната политика на област Плевен за стратегическото развитие.